

En om dit te verhinderen moet er meer genever gemaakt worden op den buiten...? Wij lezen voort:

« Hoe dikwijls zag men niet rond deze eerst afgezonderde gestichten, kleine agglomeraties van werklieden en kleine handelaars ontstaan (te beginnen met eene kantien) en alzoo, in weinigen tijd, leven komen daar waar vroeger slechts eene woestijn was. »

Leven, dat willen wij gelooven, zoo dicht bij de bronnen van levenswater! Evenwel, de meesten die voor hun leven achter slot zitten, hebben dat leven genoten en vervloeken thans de nijverheid die, volgens de *Landbode*, geroepen zou zijn om zooveel goeds te stichten. We zullen er maar mee ophouden, he, want waarlijk de brokken worden al te groot... de redding te willen zoeken langs waar men altijd het verderf gevonden heeft... 't kan waarachtig door 't keelgat niet meer! Ware het *Vooruit* of de *Landbouwer* die aldus den loftrumpet steken over de fabrieken van lichaams- en geestesvergift, het ware in de handen onzer vijanden een der sterkste argumenten tegen het socialisme.

Maar wij voelen wel van waar de wind komt aanwaaien. Gansch het overige van het artikel, tot het laatste woord toe, is eene grievenlijst van den landbouwstoker tegen den nijverheidstoker, opgezameld tegen het oogenblik dat het gouvernement een wetsontwerp ging neer leggen tot bestrijding (?) van het alcoholisme: tastbaar een geheugenvervalsing aan zekere beloften in tijd van kiezingen gedaan.... Stellig zullen de heeren schniekmakers van den buiten — echteboeren zijn dat niet — voldoening hunner eischen bekomen, want het gouvernement heeft er belang bij, het getal landbouwstokerijen te zien vermenigvuldigen. De landbouwstokers, immers, zijn niet alleen katholieke kiezers met zooveel stemmen mogelijk, maar vele leden der rechterzijde onzer Kamer tellen pachters onder hen, of verlangen verscheidene hunner eigendommen tot dat bedrijf in te richten, ten einde hunne pachters hoogere pachten te kunnen doen betalen. De *Landbode* stort alcoholische tranen omdat de 3000 landbouwstokerijen van vroeger tot op een paar honderd zijn *weggekwaaid*!

Dus, weeral een wetteken in 't verschiep waarop het gewicht van den geldzak zal drukken. Na de belangen der groote handelaars bij middel der beschermrechten, die der heeren-boeren bij middel der wet op het alcoholisme, waarlijk, ze pakken 'stappen, binst dat ze aan den gang zijn....

En dit alles onder voorwendsel den landbouw te beschermen...

Intusschen wacht de arme boer, wezenlijke landbouwer, die met zijn werkvolk aan dezelfde tafel zit, nog immer op de eenige mogelijke verbetering die in zijn bestaan kon verwezenlijkt worden, namelijk, afslag en regeling van pachthuurgeld; terwijl de boerenwerkmans voor zich nog geen enkel lichtstipje aan den zwarten gezichteinder zijns leven ziet oprijzen!

Beiden zullen de lotsverbetering wachten tot een socialistisch ministerie van arbeid en landbouw is ingericht.

THILO.

Kerk en Staat

Ter gelegenheid der nieuwe schoolwet halen de klerikalen, evenals in de jaren '80, hun versleten refreinje voor den dag: het volk van België wil dat het onderwijs godsdienstig zij.

Wilt ge weten hoeveel het Belgisch volk zich aan den godsdienst gelegen laat, heeren dwangwetmakers, scheidt eens Kerk en Staat van elkander, vermindert in de gemeenten de belastingen voor gansch het bedrag dat de pastoors en de kerk er kosten, zegt aan de inwoners dat zij hunne *vrije* giften voor den dienst der kerk in eenen daartoe gestelden offerblok kunnen storten, — dit ware niet meer dan recht, dan zou een vrijdenker niet moeten betalen voor zaken die hij niet gelooft en als de geestelijke heeren er dan nog zoo dik loopen als tegenwoordig, dan eens geroepen: vivat ons. Maar 'tis goed verstaan, he! niet te doen zooals tijdens den schooloorlog der jaren '80: maandelijksche omhalingen doen in de huizen, tot zelfs bij de armste lieden en de giften (?) op een boekken schrijven tot meerderen dwang voor de armen van geest, die ereene eer of eene schande in zien, eene groote of eene kleine som naast hunnen naam geteekend te weten... Wij verkoopen geene katten in zakken, he, buitenlieden, ge weet hoe het er toeging in dien tijd!

En dan roepen de kopstukken der klerikalen nog schaamteloos op alle toonen, wij hebben onze scholen met *ons* geld gesticht.

De Longtering

Zekere dieren, voornamelijk de koeien en de varkens, zijn onderhevig aan de longtering.

In Duitschland en Engeland bedraagt het getal der door longtering aangetaste koeien 15 tot 20 p. h. In verscheidene Fransche gewesten, zooals Beauce en Brie, is de verhouding nog grooter; zij bereikt 25 tot 30 p. h. van het wezenlijk getal volwassen dieren.

Deze aangetaste koeien leveren een deel der melk op, die gebruikt wordt tot voeding van den mensch. Anderen, ontsnappend aan 't streng onderzoek van den keurder wanneer zij naar het slachthuis worden gebracht, worden aan den handel overgeleverd.

Het publiek verbruikt dus veeltijds melk en vleesch, voortkomende van door longtering aangedane dieren.

Is zulks gevaarlijk voor de gezondheid? In welke mate? Welke zijn de middelen ter voorkoming er van?

Koningin Victoria benoemde in Juli 1890 eene Commissie, belast om deze verschillende vraagpunten te bestudeeren.

Deze Commissie komt het verslag harer werkzaamheden aan het Parlement aan te bieden. Dit werk is zeer nauwkeurig en duidelijk, en, haasten wij ons er bij te voegen, van zeer geruststellenden aard.

Zonder het werkelijk gevaar te ontkennen dat er bestaat in het verbruik van dergelijke voortbrengselen, verdriift het de bovenmatige

ontsteltenis die zich soms voordoet.

Ziehier de voornaamste besluiten van dit verslag.

In het eigenlijke vleesch is de besmettingsstof zeer zelden voorhanden. Het is voornamelijk in de klieren en vliesachtige deelen, dat men ze ontmoet.

Wanneer het vleesch, dat men aan het publiek verkoopt, soms besmet is, dan is deze besmetting veelal maar oppervlakkig, voortkomende van de aanraking met andere zieke deelen.

De melk bevat slechts teringmicroben, wanneer de uier zelf besmet is. Wanneer deze gezond is, dan houdt de melk nooit ziektemicroben in.

Wat wordt er van het vee dat gevoed wordt met het vleesch van besmette dieren?

De Commissie heeft dit punt door talrijke proefnemingen opgehelderd. Hieruit blijkt ten duidelijkste dat het vleesch, doch voornamelijk de melk, de longtering kan verwekken bij de gezonde dieren — zoowel de grasetende als de vleeschetende — en in het bijzonder de varkens.

Vertoon zich dezelfde verschijnselen bij den mensch?

Het spreekt van zelf dat men zijnen toevlucht niet heeft kunnen nemen tot dezelfde manier van proefneming. Maar van de uitslagen bij de dieren bekomen, moet men afleiden dat de mensch evenzoo de ziekte kan betrapen, door zich te voeden met hetgeen van zieke dieren voortkomt.

De melk vooral is een gevaarlijk geleidmiddel. De meeste longteringen vinden hunnen oorsprong in het verbruik van melk van aange-taste koeien.

Zoodanig is het gevaar. Kan men het niet te keer gaan?

Zekerlijk, antwoordt de Commissie hierop, want de tering is altijd veroorzaakt door het gebruik van ruw of niet voldoende gekookt vleesch. Het koken is dus de hoofdzaak. De hitte is in onderhavig geval het ontsmettingsmiddel bij uitmuntendheid.

Gebruikt dus niets dan goed gekookte spijsen, en gij zult voor geene besmetting te vreezen hebben.

Hetzelfde geldt voor wat de melk aangaat. Door het koken worden de microben gedood en de melk onschadelijk gemaakt.

Het middel is eenvoudig en kan ernstige rampen voorkomen.

De brief van den paus

De klerikale bladen hebben weer een stokpaardje tusschen de beenen: het zoolang met zooveel lawijd aankondigde schrijven van den paus aan de Belgische bisschoppen is eindelijk aangekomen. De brief van Leo XIII leert ons echter niets nieuws. De oude man trekt zoo een beetje zijn tonge door zijn gat, zooals de boeren zeggen, over hetgeen hij in zijnen eersten brief, het stokpaardje der kristene dommekl...ten, geschreven heeft, maar anders is het 't zelfde liedje van over eeuwen: gehoorzaamheid, onderwerping, verduldigheid en alle andere eigenschappen der laffe zielen, voor de werklieden: rechtvaardigheid goed-

heid, bescherming en andere bazendeugden, voor de meesters.... In een woord, rimram uit den tijd der pruiken, steekhoeden en pittleers, zooals wij verwacht hebben...

't Is genoeg dat wij in de klerikale bladen weeral zien dat de woorden van zijne heiligheid meest tegen het werkvolk uitgelegd worden. En toch, als er ergens eene werkstaking uitbreekt, negen maal op de tien, wordt voldoening verschaft aan de werkstakers, wier eischen zelfs door de katholieken billijk erkend worden.

Zou de heilige vader soms niet beter doen met, voor wat het aantoonen der plichten betreft, zich in zijne breven en bullen uitsluitelijk tot de rijken te richten...?

Ja, maar 't zou zijn alsof 't op een eende regent!

LEON 10

Mengelingen

Zwaluwen en Bijen. — In vroegere jaren — zoo vertelt een ijmker — nestelden de zwaluwen altijd onder mijn dak en hadden daar het burgerrecht verkregen. Op zekeren dag, toen de jongen in het nest reeds ongeveer half volwassen waren, maar door de ouden nog vlijtig gevoerd werden, besloot ik eens na te gaan wat er waar was van het gezegde dat zij bijen vangen. Ik nam een der jongen om den inhoud der maag er van te onderzoeken en ziet, zij bevatte niets dan bijen. 't Gevolg er van was, dat ik hun de gastvrijheid opzei en de deur wees.

Dat de bijen de zwaluwen kennen al hunne vijanden, heb ik trouwens het vorig jaar gezien. Bij het veelal heerschende nat en koud weer, waren er naar het scheen zeer weinig insecten en wanneer nu de bijen bij het naderen van eene regenbui, bij troepen naar de korven vlogen, vielen de zwaluwen bij dozijnen bestormenderwijze op hen aan en verslonden ze bij menigte. Ik heb naar die roovers met steenen geworpen, ik heb er op geschoten, maar niets baatte. Plotseling kwam echter de zon door en het tooneel veranderde geheel. De bijen herkenden hunne vijanden en bij tien, twintigtallen vervolgden ze de zwaluwen, die jammerend de vlucht namen. Zelfs werden er een paar zwaluwen zoodanig in den kop gestoken, dat ze kopbuitelend dood neer vielen.

Het nut der vogels. — Reeds herhaalde malen werd er gewezen op het groote nut, dat vele vogels den landbouw aanbrengen. Ziehier welke diensten de meest bekende vogels aan den landbouwer bewijzen:

De uil vervolgt allerhande schadelijke insecten, en maakt ook jacht op veldmuizen, huismuizen en sprinkhanen.

De ekster eet de houtvernietigende insecten.

De raaf vernietigt talrijke schadelijke witte maden waaruit na verpopping, de meikever te voorschijn komt.

Als de specht zich tegen een boom aanklampt en dan met zijn sterken puntigen snavel zijn timmermanswerk begint, meenen sommigen, dat de vogel zulks doet uit vernielzucht en den boom zodoende bederft. Door dat gedurig kloppen komen er rupsen, kevers en wormen uit den boom te voorschijn, welke de specht dan weet te snappen.

De koekoek eet graag behaarde rupsen, waarvan hij er soms 580 in een dag kan veroveren; nachtvlinders, meikevers en andere kevers lust hij ook.

De r
allerlei
kleine v

De le
vers, v
gebruik
zooals:

De k
zuchtig
hout de
schada

eene gr
dieren v

De sp
witte m
landen

landen
men en

De sc
delooste
talrijke

anderen
de vruch

De vi
insekten
sommig
distels.

Het v
en gaten
duizend

is het ee

De n
van mie
insekten

De zv
noemlijk
rekend o

dagelijks
hebben.

Het k
teneieren
muggen

leven las

De m
boschbe
struikge

hen van

Het ro
sloten ka
of vliege

Ook d
en takke
ders en

Dag v
meerder
nutte va

alle rech
en velen
ming dri

En wa
bescherr

Het

van de b
heid zal

ook dit j
toonen.

keur bla
ten bezo

eieren te
zich daa

welke in
vernietig

zucht pa
zeer eenv

te weren
Men v
daarin e

zoo veel
riekend
maal de

dat een
riekende